

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
1. PSYCHOSPOŁECZNE KONCEPCJE ROZWOJU TOŻSAMOŚCI	19
1.1. Pojęcie tożsamości w zmieniającym się świecie	19
1.1.1. Filozoficzne i teologiczne rozumienie tożsamości	21
1.1.2. Tożsamość w ujęciu psychologicznym	27
1.2. Etapy kształtowania tożsamości osobowej na podstawie wybranych koncepcji	29
1.2.1. Tożsamość i pomieszanie ról w koncepcji E.H. Eriksona	29
1.2.2. Koncepcja rozwoju tożsamości według Jamesa Marcii	31
1.2.3. Dynamizm wymiarów i statusu tożsamości w opracowaniu Koena Luyckxa	35
1.3. Etapy rozwojowe istotne dla kształtowania się tożsamości osobowej	38
1.3.1. Okres adolescencji jako próg kształtowania tożsamości osobowej	40
1.3.2. Etap wyłaniającej się dorosłości jako dynamiczny okres przemian tożsamościowych	46
1.3.3. Wczesna dorosłość jako moment kluczowy dla rozwiązania kryzysu tożsamościowego	50
1.4. Współczesne uwarunkowania rozwoju tożsamości	54
1.4.1. Poczucie punktualności zdarzeń życiowych	56
1.4.2. Rodzina jako środowisko kształtowania tożsamości	58
1.4.3. Edukacja jako czynnik wspierający rozwój tożsamości osobowej	61
1.4.4. Świat medialny jako przestrzeń współtworzenia tożsamości osobowej	64
1.4.5. Tworzenie intymnych związków	66
1.5. Wnioski	68
2. SPOŁECZNO-KULTUROWE RAMY KSZTAŁTOWANIA TOŻSAMOŚCI RELIGIJNEJ	71
2.1. Psychologiczne uwarunkowania pojęć religijnych	71
2.1.1. Religia	72
2.1.2. Religijność	81
2.1.3. Tożsamość religijna	90

2.2.	Kształtowanie tożsamości religijnej w wybranych etapach rozwojowych	102
2.2.1.	Próby poszukiwania indywidualnego odniesienia do religii w okresie adolescencji	103
2.2.2.	Kryzys religijności tradycyjnej w okresie wyłaniającej się dorosłości	107
2.2.3.	Wczesna dorosłość jako czas powrotu do praktyk religijnych	109
2.3.	Elementy kształtujące religijną tożsamość	113
2.3.1.	Socjalizacja religijna	113
2.3.2.	Wątpliwości jako podstawa autonomii wyboru religijnego	119
2.3.3.	Wewnętrzny i zewnętrzny wymiar religijności	123
2.3.4.	Eksploracja i zobowiązanie obszaru religijnego	127
2.3.5.	Ponowoczesne zmiany społeczno-kulturowe kształtujące tożsamość religijną	130
2.4.	Wnioski	136
3.	PROBLEM I METODA BADAŃ WŁASNYCH	139
3.1.	Problem i hipotezy badawcze	139
3.2.	Definicje i struktura badań zmiennych	144
3.3.	Plan i etapy badań	144
3.4.	Zastosowane narzędzia badawcze	145
3.4.1.	Skala Wymiarów Rozwoju Tożsamości (DIDS/PL) A.I. Brzezińskiej i in.	146
3.4.2.	Skala Tożsamości Religijnej (STR) A. Wieradzkiej-Pilarczyk	147
3.4.3.	Skala Przekonań Postkrytycznych (PCBS) D. Hutsebauta	154
3.4.4.	Skala Duchowości Teocentrycznej i Antropocentrycznej (DT-DA)	156
3.4.5.	Metryczka	158
3.5.	Procedura i organizacja badań	158
3.6.	Próba badawcza	159
3.7.	Schemat statystycznej analizy danych	166
4.	ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ	167
4.1.	Wymiary tożsamości religijnej: statystyki opisowe	167
4.2.	Wymiary tożsamości religijnej: analiza korelacji	169
4.3.	Wymiary tożsamości religijnej: analiza skupień	174
4.3.1.	Tożsamość religijna a tożsamość osobowa	180

4.3.2. Tożsamość religijna a podejście do religii w kontekście chrześcijańskim	190
4.3.3. Tożsamość religijna a duchowość teocentryczna i antropocentryczna	190
4.3.4. Tożsamość religijna a płeć	193
4.3.5. Tożsamość religijna a samoocena zaangażowania religijnego	196
4.3.6. Tożsamość religijna a religijna socjalizacja	199
5. PODSUMOWANIE I INTERPRETACJA WYNIKÓW BADAŃ	205
5.1. Weryfikacja hipotez	205
5.1.1. Statusy tożsamości religijnej a grupa wiekowa	205
5.1.2. Natężenie wymiarów tożsamości osobowej a natężenie wymiarów tożsamości religijnej	207
5.1.3. Statusy tożsamości religijnej a statusy tożsamości osobowej	208
5.1.4. Statusy tożsamości religijnej a podejście do religii w kontekście chrześcijańskim	209
5.1.5. Statusy tożsamości religijnej a duchowość teocentryczna i antropocentryczna	210
5.1.6. Statusy tożsamości religijnej a płeć	213
5.1.7. Statusy tożsamości religijnej a samoocena zaangażowania religijnego	214
5.1.8. Statusy tożsamości religijnej a retrospektywna ocena religijnego zaangażowania rodziców w okresie dzieciństwa ankietowanych oraz aktualnego zaangażowania	216
5.1.9. Statusy tożsamości religijnej a retrospektywna ocena zaangażowania w religijne wychowanie dzieci przez rodziców	224
5.1.10. Podsumowanie	225
5.2. Czynniki kształtujące religijną tożsamość – wnioski z badań	225
5.3. Pastoralne implikacje uzyskanych wyników	238
ZAKOŃCZENIE	253
WYKAZ SKRÓTÓW	259
BIBLIOGRAFIA	261
SPIS RYSUNKÓW	281
SPIS TABEL	283
ANEKS	285
SUMMARY	287